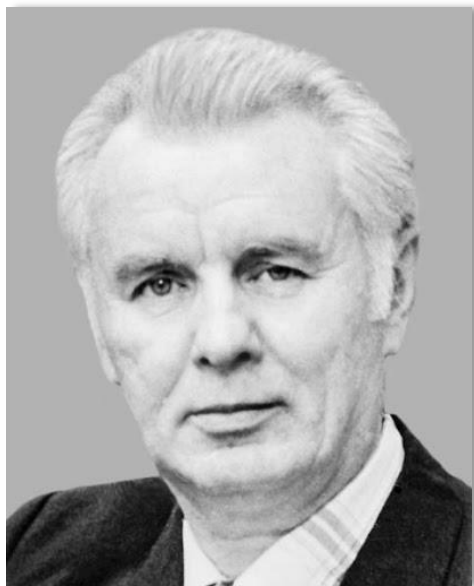

Управління культури і туризму
Рівненської облдержадміністрації

КЗ «Рівненська обласна бібліотека для дітей» РОР

СПВЕЦЬ КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ

/до 100-річчя від дня народження Володимира Малика/

Біобібліографічний нарис для
організаторів дитячого читання

Рівне - 2021

Управління культури і туризму
Рівненської облдержадміністрації

КЗ «Рівненська обласна бібліотека для дітей» РОР

Співець козацької слави

/до 100-річчя від дня народження Володимира Малика/

Біобібліографічний нарис для організаторів дитячого читання

Рівне – 2021

УДК 016:821

С 72

Співець козацької слави : до 100-річчя від дня народження Володимира Малика : біобібліогр. нарис для організаторів дит. читання / Рівнен. обл. б-ка для дітей ; уклад. З. Б. Мартинюк ; відп. за вип. Н. А. Назарук. – Рівне, 2021. – 33 с.

Біобібліографічний нарис присвячено Володимирі Кириловичу Малику – письменнику, лауреатові премії імені Лесі Українки, імені Григорія Сковороди, імені Володимира Винниченка, 100-річчя від дня народження якого відзначається у 2021 році.

У виданні вміщено статтю про життєвий та творчий шлях письменника, покажчик його творів, літературу про нього. Усі ці джерела познайомлять з історичними творами Володимира Малика, які розкривають героїчні сторінки буття українського народу, відтворюють невідомі або маловідомі сторінки пройденого народом шляху та допоможуть отримати добру духовну поживу.

Видання адресоване викладачам, вчителям, бібліотечним працівникам.

Відповідальна за випуск: Наталія Назарук

Підготувала: Зінаїда Мартинюк

Комп'ютерна верстка: Наталія Дибач

Від укладача

Біобібліографічний нарис присвячено відомому українському письменнику Володимиру Кириловичу Малику. Відкриває нарис розділ «Письменник-працелюб», який знайомить із життєвим та творчим шляхом письменника. Розділи «Оживають сторінки сивої давнини» та «Під дзвін шабель в боях кривавих козацька народилась слава...» розповідають про літературну творчість Володимира Малика.

Бібліографічну частину посібника складають такі розділи: «Окремі видання творів», «Публікації у збірниках», «Література про В. К. Малика», «Електронні ресурси», «Зміст». Матеріали в розділах подано за абеткою прізвищ авторів та назв творів.

Допоміжний апарат біобібліографічного нарису складається з «Іменного покажчика», «Іменного покажчика художників-ілюстраторів», «Списку збірників, у яких вміщено твори В. Малика».

Письменник-працелюб

Народився Володимир Кирилович Малик (справжнє прізвище – Сиченко) 21 лютого 1921 року в селі Новосілки Макарівського району на Київщині в селянській родині. Це була звичайна родина, але в ній багато уваги приділяли освіті дітей. В дитинстві Володимир часто ходив до бібліотеки, звідти він стосами носив книги, які читав з ранку до вечора. В сусідньому селі Ясногородці закінчив середню школу. Батьки прищепили йому любов до поезії, тому після закінчення

школи, у 1938 році вступив на філологічний факультет Київського університету. Тоді ж почав складати вірші.

Юнак швидко знайшов своє покликання, почав відвідувати літературний гурток Абрама Кацнельсона. Там Володимир вперше показав свої поезії, які згодом у 1940 році були опубліковані на сторінках столичного журналу «Молодий більшовик». Навесні 1941 року Андрій Малишко прийняв у нього для публікації цілу збірку поезій.

Незабаром розпочалася важка, багаторічна війна, яка поламала не одну долю, не була вона лагідною і до Володимира Малика. Його призвали у народне ополчення, він разом з іншими будує захисні споруди під Києвом, а згодом під Харковом. Слабкість Червоної армії та швидке просування німців призвели до того, що він, як і сотні інших ополченців, потрапив у полон. Спробував перейти лінію фронту, але завадила хвороба. На той час фронт відкотився далеко вперед, тож Володимир вирішив йти до партизанів, але потрапив до рук місцевої поліції та жандармерії. Молодий хлопець майже три роки провів у концтаборах Німеччини.

Тяжкі випробування підірвали здоров'я юнака. Як наслідок – важка хвороба серця, яка, можливо, і врятувала його від репресій радянської влади, тому що відправили помирати додому, а не в табори Гулагу. Рідна домівка в Новосілках із радістю прийняла в свої обійми виснаженого хлопця. Мати виходила сина. Учителював В. Малик у Ясногородці, навчаючи дітей рідної мови та літератури. У 1950 році закінчив заочно університет, де

навчався до війни. Після цього молодий учитель переїхав з Київщини на Полтавщину, в місто Лубни.

В Лубнах на затишній вуличці Лісовій є білий будиночок з мансардою та яблуневим садом на подвір'ї – садиба Володимира Малика. Один із журналістів колись писав, що Володимир Кирилович не уявляв себе без праці, а землі без любові до неї. Цю любов письменник успадкував від батьків-хліборобів... Не уявляв він себе й без спілкування з природою, без мандрівок рідною Україною. Не уявляв він свого життя й без книг, до яких прихилився душею ще в дитячі роки.

Саме у Лубнах – цьому історичному місті, більш за все захотілося Володимирі Малику своїми творами наблизити події далекого і героїчного минулого до сучасників, розповісти про народних звитяжців, людей особливого героїзму. Володимир Кирилович глибоко знайомився з історичною літературою, засиджувався в архівах, виїжджав на місця, де колись жили його майбутні герої. На Поділля – в гості до нащадків Кармалюка. У Карпати – до спадкоємців Довбушевих традицій. Збирав народні перекази. І почали одна за одною виходити з-під його пера казки-легенди для молодших читачів «Чарівний перстень» (1959), «Месник із лісу» (1962), «Воєвода Дмитро» (1972), «Микита Кожум'яка» (1967), «Червона троянда» (1963).

У літературному доробку письменника є відомі пригодницькі повісті для дітей середнього шкільного віку, а саме: «Чорний екватор» (1960), «Двоє над прірвою» (1983), «Слід веде до моря» (1975).

На початку своєї письменницької діяльності Володимир Кирилович підписував свої твори «Сиченко», прізвище Малик з'явилося дещо пізніше. В його спогадах є цікавий епізод, коли він прийшов у видавництво «Молодь». На той час завідувачем відділу літератури для дітей був Богдан Чайковський. Володимир Кирилович приніс у видавництво свої твори – два списані шкільні зошити. Чайковський, прочитавши перший зошит, сказав, що поезій такого плану в них достатньо. Тоді В. Малик простягнув йому інший зошит. Видавець дуже уважно прочитав його, і сказав, що цей твір вони надрукують. Редактора зацікавило, чому твір підписано іменем Володимир Малик. Як виявилось, Малик – дівоче прізвище його дружини. Коли Володимир ніс свій рукопис у видавництво, вона порадила взяти це прізвище, як її оберіг. Того дня у редакцію заходив учитель Сиченко, а вийшов – письменник Володимир Малик.

Промайнули роки. До письменника прийшло визнання. Найбільше Володимира Кириловича знають як автора історичних романів. Серед них найпопулярніші: тетралогія «Таємний посол», до якої ввійшли романи: «Посол Урус-шайтана» (1968), «Фірман султана» (1969), «Чорний вершник» (1976), «Шовковий шнурок» (1977), романи «Князь Кий» (1982), «Чумацький шлях» (1993), «Горить свіча» (1992), «Черлені щити» (1985) та останній роман «Князь Ігор. Слово о полку Ігоревім» (1999). Століття пролягають між часами, коли діяли герої цих творів. Так само сотні літ розділяють нас із ними. Але талановита письменницька рука скоротила ці відстані, зробила близькими змальовані події, увічнила в нашій

пам'яті благородну, в ім'я народу та свободи рідної землі, боротьбу героїв. У книгах Володимира Малика чимало захоплюючих пригод, швидка зміна подій. Недарма деякі літературні критики порівнюють твори письменника з творами французького романіста Олександра Дюма, а талант Володимира Кириловича ставлять поряд із мистецькою майстерністю поляка Генріка Сенкевича.

Володимир Малик відомий і як літературний критик. Його перу належить ряд рецензій на твори українських прозаїків та книга «Олесь Донченко» (1971) – про життя й творчість відомого дитячого письменника, який тривалий час жив і працював у Лубнах на Полтавщині.

У житті Володимир Малик був чесною, скромною та доброю людиною. Багатьом початківцям допомагав порадами, вивів на широкий літературний шлях. Усе своє життя він прожив гідно, у великих творчих, плідних трудах.

За зовнішньою м'якістю Володимир Кирилович був людиною та письменником стійким, послідовним у поглядах, спроможним без галасливого пафосу відстояти свою позицію. Він умів глянути на події під кутом зору співрозмовника, не соромився прийняти його точку зору, бо й для нього правда життя, художня правда важили дуже багато. Бути твердим, а не закам'яніло твердоблим – ця рідкісна та дорогоцінна риса характеру понад усе звеличує талановиту, видатну людину.

Почесті, слава, премії та літературні відзнаки ніколи не хвилювали письменника: «Тягаря слави і досі не відчуваю, – писав він уже в останні місяці свого життя. – Та це мені і не потрібно. Аби лише видавали мене і читали

– і це, в якійсь мірі, допомогло духовному відродженню нашого затурканого народу. А для мене це – головне».

Праця Володимира Малика високо поцінована громадськістю та державою: він став лауреатом літературних премій – імені Лесі Українки, імені Григорія Сковороди, імені Володимира Винниченка, Фонду Тараса Шевченка.

Останні роки життя письменника супроводжувалися хворобами, розчаруваннями, маленькими втіхами сімейними та літературними, і молитвами за майбутнє України: «Сил немає. Нічого вже мені не треба – лише швидкої, легкої смерті, вільної України та щастя дітям і онукам».

Володимир Кириловичу випало щастя стати свідком здійснення своєї найзаповітнішої мрії – проголошення незалежної, соборної Української держави. З його творами Україна вступила в третє тисячоліття...

Володимир Кирилович Малик помер у віці 77 років 31 серпня 1998 року, похований у місті Лубни Полтавської області.

У пам'ять про письменника засновано премію імені Володимира Малика Лубенською міською радою 2001 року за пропозицією Фонду імені В. Малика «Слово» та редакцією газети «Лубенщина» для відзначення письменників, літераторів, науковців, працівників освіти й культури, журналістів, митців, ділових людей, громадських та державних діячів. Присуджують премію за найкращі творчі здобутки, присвячені темі історії України та рідного краю. Вручається кожного року напередодні дня народження Володимира Малика.

Оживають сторінки сивої давнини

Багато письменників різних країн у своїх творах зверталися до історичної тематики. Європейські митці – Олександр Дюма, Генрік Сенкевич, Вальтер Скотт, український літописець Нестор, письменники Андріан Кащенко, Павло Загребельний, Раїса Іванченко, Валерій Шевчук оспівували події давноминулих днів.

У цій низці імен постать Володимира Малика – особлива. Він вводив у світ минулих віків дитячого читача.

Герої його творів – відомі в історії особистості: князі Кий та Ігор, русич-захисник Києва Микита Кожум'яка, народні месники Олекса Довбуш, Устим Кармалюк і Семен Палій, козацький ватажок Іван Сірко, гетьман Юрій Хмельницький, польський король Ян Собеський та ін.

Тільки імена цих історичних осіб засвідчують: не одну епоху вивчав письменник, щоб відтворити її, не одне століття пролягло між подіями, які змальовані митцем. Письменник вільно почувався в широкому часовому просторі, був сучасником не однієї епохи. Талановитим пером Володимир Малик наблизив ті давноминулі часи до нашої сучасності, зріднив своїх читачів із благородними борцями-патріотами минулих віків.

Треба брати до уваги й те, що не так легко в часи Малика можна було говорити історичну правду. Та попри це його романи не застаріли: у них – правда історії.

Перша книжка Володимира Малика – віршована історична казка **«Журавлі-журавлики»** – побачила світ 1957 року у видавництві «Молодь». Саме з цим твором

вперше прийшов молодий поет до редакції з проханням її надрукувати. Із того часу письменник зі своїм читачем не розлучається. Він «заворожує чудовими й чарівними мандрівками з країни в країну, з епохи в епоху, примушує радіти й ридати, любити й ненавидіти, переживати як власні, знегоди й перемоги героїв».

У збірці Володимира Малика **«Журавлі-журавлики»** йдеться про ті давні часи, коли на нашу землю здійснювали набіги татарські орди. Під час одного з таких набігів захопили вони в полон маленьку дівчинку Наталочку. Добре, чуйне серце мала ця дитина. Ще вдома, в рідній оселі зворушливо доглядала пораненого журавлика. А коли поневірялась в турецькому полоні, зуміла випустити на волю своїх земляків. Вдячний журавлик Павлик не забув Наталиного добра. Повертаючись разом з ключем на рідну землю, врятував дівчинку з чужоземного ярма.

До книжки увійшли такі казки-легенди письменника: **«Чарівний перстень»** – про безстрашного та мудрого ватажка опришків Олексу Довбуша, **«Червона троянда»** – про відважного хлопчика-партизана Василька та **«Воєвода Дмитро»**. Події поеми розкривають героїчний спротив киян туменам Бату-хана взимку 1240 року, очолений славетним руським витязем, соратником князя Данила Романовича (Галицького) воєводою Дмитром.

Монголам не один місяць довелося долати відчайдушний спротив киян. Жодна тисяча воїнів, послана до валів столиці «урусутів», не змогла звідтіля повернутись. Стікаючи кров'ю, до останнього билися захисники Києва на вулицях, майданах, захищаючи кожен

будинок, кожену церкву. Ніхто в полон не здавався, бо знали, що роблять завойовники з полоненими. Сили були нерівні, на одного киянина приходилося по три монгольських воїни. Батий привів під Київ 270-300 тисяч воїнів. Ніколи до того ханові Батию не доводилося збирати стільки людської сили для штурму одного міста. Знекровлений Київ продовжував захищатися, поки не була зруйнована остання лінія оборони киян – Десятинна церква. В шаленій січі взятих у полон бранців вивели на вал перед церквою і по звирячому зарубали.

Напівживий Дмитро кілька разів поранений, потрапив у полон. Батий дуже хотів побачити перед собою на колінах того, хто так вперто протривав його волі. Подивований мужністю русича, монгольський хан дарував йому життя і волю. У загарбників, які продовжили підкорення інших держав, що лежали на заході Сонця, не вистачило сил для їх остаточного поневолення.

Стікаючи кров'ю, Київська Русь лежала в цілковитій руїні, знищена, поневолена, але не зламана, вона продовжувала спротив...

Героїзація минулого України, діянь та самих образів наших далеких предків складає головне в спрямуванні й двох історичних романів письменника – **«Князь Кий»** (1982) та **«Черлені щити»** (1985).

Перший з них про часи прадавні – V століття нашої ери. На думку багатьох істориків, якраз у другій половині V століття і було засновано місто-фортецю Київ, покладено початок об'єднанню східно-слов'янських племен, котре згодом виросло в могутню Київську Русь.

Щоправда, деякі науковці висловлювали сумнів щодо дати заснування Києва. І справа полягає не стільки в тому, що сучасний історик дивиться на Кия крізь запаморочливу товщу часу в п'ятнадцять століть, скільки в непевності й невизначеності рідкісних відомостей про нього. У ледь жевріючому світлі гранично скупих свідчень джерел він виглядає особою, котра майже повністю належить до легендарного світу. А наведений у найдавнішому нашому літописі «Повісті временних літ» переказ про полянського князя Кия та «зрубаний ним разом з братом град» Київ вважали всього лиш за легенду.

Володимир Малик категорично відстоює точку зору, що той запис літописця не вигадка, не легенда. Хоча сам літопис послужив для нього лише поштовхом для створення роману. Автор зазначає, що «не ставив собі за мету написати про Кия роман-хроніку». Його задум був інший: відтворити лише невеликий відтинок Києвого життя – напад однієї з гуннських орд, що після розпаду держави Аттіли кочувала в причорноморських степах, зміна династії в полянському союзі племен, заснування Києва.

Картина життя і боротьби наших давніх предків русичів-полян, історія молодого князя Кия, котрий об'єднав не лише свій рід, порятував його від ворожого нищення й полону, в союзі з древлянами та сіверянами, зрештою, розгромив гунську орду кагана Ернака та заклав місто-фортецю над Дніпром, змальовані яскраво, колоритно, з досить високим ступенем історичної ймовірності. Зображуючи атмосферу, побут, звичаї того часу, письменник намагався переконати сучасників у

тому, що українське історичне коріння дуже глибоке і могутнє. «Я хотів показати наші корені. Русь – це ми. Це – Київська земля, це – підмурівок України. Своїм романом я хотів показати читачеві, особливо молодому – хто ми, звідки пішли», – писав В. Малик.

Роман несе в собі високопатріотичну ідею, утверджуючи дружбу між братами, єдність східнослов'янських племен, які є головною запорукою їхньої державності.

Та ж ідея є основною і в романі **«Черлені щити»**. Дія твору має точне датування: лютий 1184 – липень 1185 року. Це переддень трагічного походу новгород-сіверського князя Ігоря на половців, сам похід і початок створення знаменитого «Слова о полку Ігоревім». Втім, точної дати початку роботи над «Словом» і на сьогодні не встановлено, як і імені його автора. Володимир Малик пропонує свою гіпотезу. Готуючись до написання твору, письменник проводить велику, ретельну пошуково-дослідницьку наукову роботу. З погляду історико-пізнавального, зокрема й щодо знання всього, так чи інакше пов'язаного зі «Словом», обставинами його створення, роман дає справді багато. Відтворено моторошно-спустошливі набіги кочових орд, які нищили все на своєму шляху, палили міста й села, вбивали старих і малих, а вцілілих чоловіків, жінок, дівчат забирали в полон, крайнє загострення відносин між Руссю та половецьким Степом. А на Русі – процес посилення міжкнязівських усобиць, кривавих чвар між Ольговичами та Мономаховичами. Княже марнославство, можновладні претензії, що – як у випадку з нерозважливим походом

князя Ігоря – призводили до надзвичайно тяжких наслідків, ставили під загрозу саме існування руських земель.

«Горить свіча» – твір багатогранний, присвячений подіям 1240 року, падінню Києва під ударами Батиєвих орд, руйнуванню південної Русі. Володимир Малик, докладно вивчивши історичні джерела, використавши фактичний матеріал Київського, Галицько-Волинського літописів, «Повісті про руйнування Рязані Батиєм», «Сказання про убійства в орді Михайла Чернігівського і його боярина Федора», не лише показує падіння давньої столиці, а й розкриває причини, що призвели до цього лиха, корені незнищенності української нації.

Зміст роману охоплює невеликий проміжок часу: грудень 1240 – літо 1242 років. Головним ідейно-композиційним центром твору є зображення героїчної боротьби киян проти загарбників. Вузловими моментами сюжету є перипетії особистих долі історичних осіб та вигаданих героїв: Добрині, тисяцького Дмитра, Янки, Іллі і Маріам, князя Михайла, сотника Жадігера, хана Бачмана. Сюжетні колізії роману досить напружені, з безліччю несподіваних конфліктів. Драматизм сюжету обумовлюється трагічністю долі більшості героїв.

Достовірність, переконливість зображення досягається тим, що послідовність історичних подій – взяття Батиєм Поросся, дев'яностошестиденна облога Києва і його падіння, кривавий шлях до «останнього моря» через Галицько-Волинські землі – показано через окремих людей, взятих у співвідношенні з часом і простором.

За роман **«Горить свіча»** Володимира Малика було удостоєно Міжнародної премії імені Григорія Сковороди.

«Під дзвін шабель в боях кривавих козацька народилась слава...»

Славу Володимиру Малику принесли його історичні романи, зокрема тетралогія **«Таємний посол»**. Оригінальним, нестандартним є міркування Володимира Кириловича про специфіку історичного роману. Ці думки заслуговують особливої уваги тому, що їх висловлював письменник, який завжди був зорієнтований на читача: «...історичний роман – це перш за все художнє полотно, а не ілюстрація до підручника з історії. Його треба писати так, щоб не погрішивши проти історичної правди в цілому, показати шматок живого життя далекого від нас часу. Дійсність завжди конкретна. І такою її треба показувати. А конкретність у художньому творі проявляється тільки через конкретність життєвих деталей: мови, побуту, подій. Однак і цього мало. Щоб твір був цілісний і цікавий, цю конкретність треба ввігнати в цілісний, добре закручений сюжет. Отже, характери і сюжет – основні, на мою думку, компоненти всякого читабельного роману і історичного в тім числі». Письменник жив історією, віддавав їй свою душу. Написання історичних романів вимагало ґрунтовної підготовчої роботи над історичними джерелами, архівними документами, літописами, мемуарами.

70-80-ті роки XVII століття стали історичним тлом для тетралогії **«Таємний посол»**. Друга половина XVII ст. була чи не найтемнішою сторінкою в історії українського

народу. Після національно-визвольної війни 1648-1654 років йому знову довелося пережити роки чорного лихоліття, період нескінченних воєн і спустошення величезних територій. Жорстока дійсність гартувала тих, для кого воля рідного краю була понад усе, робила їх суворими й нещадними, але вони лишалися ніжними синами, люблячими чоловіками, вірними нареченими. Вони вміли любити й ненавидіти, прощати й карати, орати поле й стинати ворожі голови. Їм притаманні кращі риси людської особистості – дружба й товариськість.

У тетралогії **«Таємний посол»** історична правда й художня вигадка доповнюють одна одну, поглиблюючи знання читачів про відомі події. Головний герой тетралогії – молодий козак-розвідник Арсен Звенигора. Він сміливий, розумний, освічений. Досконало володіючи турецькою мовою, знаючи звичаї та побут ворога, цей винахідливий посланець роздобув та привіз на Січ фірман (указ) султана Магомета IV про загарбницький похід в Україну. Арсен Звенигора і став прототипом того сміливця. Головному героєві роману довелося пережити рабство на турецьких галерах, жахливі допити, зраду земляків. Завдяки авторській майстерності читачі разом з друзями Арсена – донським козаком Романом Воїновим, російським стрільцем Кузьмою Рожковим, поляком Мартином Спихальським, воєводою болгарських гайдуків Младеном, стануть учасниками виснажливих та небезпечних пригод. Серед них були довгі та марні пошуки коханої дівчини Арсена Златки в Україні та в Криму, в Буджацькій орді. І коли стане відомо, що Златка знаходиться в стамбульському гаремі великого візира

Кара-Мустафи, Арсен вирушає в дорогу з наміром звільнити Златку або загинути.

Арсен, діючи в історичному часі й просторі, втілює в собі найкращі риси українського етносу: «Подумав..., що зараз дуже зручно втекти. Ключ від кайданів у кишені. Але, згадавши про товаришів, облишив цю думку. Ні, треба обов'язково передати їм ключ. Може, ще комусь всміхнеться доля і пощастить добратися додому».

Події розвиваються швидко, епізоди подаються в єднанні і націлені на розкриття характерів героїв. Описи України і Туреччини наочні та мають яскраві й характерні деталі, що посилюють реалізм зображуваного. Дія епопеї відбувається в Україні, Криму, Туреччині, Болгарії, Польщі, Австрії. Володимир Малик описує оборону Чигирин в 1677-1678 роках, гетьманування Юрія Хмельницького, оборону Відня в 1683 році. Одні перипетії змінюють інші, а головні герої продовжують мужньо долати перешкоди.

Поряд з вигаданими героями в тетралогії діє багато відомих історичних осіб. Серед них кошовий отаман Іван Сірко, гетьман Юрій Хмельницький, ватажок повстанців Семен Палій, австрійський імператор Леопольд, польський король Ян Собеський.

Свої твори В. К. Малик адресував передусім дітям та молоді. Він хотів, щоб складовою частиною їх світосприйняття стала віра в національні ідеали, у щасливе майбутнє свого народу, а також любов до національної культури, мови, звичаїв та обрядів.

Тетралогія **«Тасмний посол»** внесена до переліку «50 знаменитих українських книг». Вона не втрачає і зараз

художньої цінності, несе в собі особливу художньо-естетичну енергетику, потужний духовний потенціал.

Роман Володимира Малика **«Чумацький шлях»** відображає цікаве й своєрідне явище в історії українського народу – чумацтво. Носіями людяності, самосвідомості, патріотизму серед волелюбного козацтва в творі виступають Івась Бондар, Михайло Безкровний, Сидір Білий та інші.

Головний герой твору – Івась Бондар – залишає в Лубнах кохану дівчину Катрю і разом зі своїм хазяїном Хуржиком та чумацькою валкою їде в Крим по сіль. Ніколи не гадалося йому, навіть не снилося, через які незвичайні смертельно небезпечні пригоди доведеться пройти. Тут і зустріч з Потьомкіним та Катериною Другою, і татарський полон, і втеча з нього, вступ до війська чорноморських козаків, участь у складі цього війська у війні 1786-1791 років проти Туреччини. Не менш драматичні пригоди чекають на Катрю, котра залишилася вдома, але наражається на ще більшу небезпеку, ніж її коханий на війні.

Роман розкриває атмосферу Катерининської епохи, коли на вільну козацьку Україну насувалася кріпосницька неволя. У романі автор звертається до важливих складних зламних періодів в історії України, яким належить особлива роль в історичній долі народу. Володимир Малик дає можливість поглянути на події очима звичайної людини, створити несподівані сюжетні колізії, пережити різноманітні пригодницькі ситуації.

Завдяки творам Володимира Кириловича Малика не тільки Україна, але й увесь світ не перестає

захоплюватися великою історією українського народу, його непереможними духом героями, мужністю і відвагою найвидатніших людей, які віддавали свої життя за свободу рідної України.

Твори Володимира Малика читає вся Україна: від дітей та юнаків до дорослої аудиторії. Ніхто до великого письменника не зміг так інтригуюче, захоплююче передати героїчне минуле України, наповнене неймовірними драматичними колізіями, таємницями, пригодами.

Ці твори стали національним надбанням української літератури, а їх автор по праву увійшов до категорії кращих письменників історичного жанру.

Окремі видання творів

Вибрані твори : в 2-х т. Т. 1 : Таємний посол : роман. Кн. 1 : Посол – Урус-шайтана. Кн. 2 : Фірман султана / В. Малик ; передм. К. П. Волинського ; худож. оформ. В. М. Флакс. – К. : Дніпро, 1991. – 461 с.: іл.

Вибрані твори : в 2-х т. Т. 2 : Таємний посол : роман. Кн. 3 : Чорний вершник. Кн. 4 : Шовковий шнурок / В. Малик ; худож. оформл. В. М. Флакс. – К. : Дніпро, 1991. – 509 с.: іл.

Воєвода Дмитро : героїч. поема / В. Малик ; худож. О. Шоломій. – К. : Веселка, 1972. – 43 с.: іл.

Двоє над прірвою : повість / В. Малик ; худож. В. Костогриз. – К. : Веселка, 1983. – 302 с.: іл. – (Пригоди. Фантастика).

Журавлі-журавлики : віршов. казки / В. Малик ; передм. Б. Чайковського ; мал. М. Богданця. – К. : Веселка, 1980. – 127 с.: іл.

Горить свіча : роман / В. Малик ; худож. оформ. О. І. Гончарової. – К. : Укр. письменник, 1992. – 431 с.

Князь Кий : роман / В. Малик ; худож.-іл. І. І. Яхін. – Харків : Фоліо, 2012. – 282 с.: іл. – (Історія України в романах).

Месник із лісу / В. Малик ; іл. О. Губарева. – К. : Дитвидав УРСР, 1962. – 50 с.: іл.

Микита Кожум'яка / В. Малик ; мал. О. Павловської. – К. : Веселка, 1967. – 32 с.: іл.

Новачок : повість / В. Малик ; мал. О. Олійника. – К. : Веселка, 1965. – 128 с.: іл.

Олесь Донченко : літ.-критич. нарис / В. Малик. – К. : Веселка, 1970. – 166 с.

Синя книга : щоденник (записи для себе) :1958-1998 / В. Малик ; упоряд.: О. В. Сиченко, Н. О. Сиченко. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2010. – 308 с.

Слід веде до моря : повість / В. Малик ; худож. Р. Сахалтуєв. – К. : Веселка, 1975. – 272 с.: іл.

Таємний посол : роман. У 2-х т. Т. 1 : Посол Урус-шайтана ; Фірман султана / В. Малик. – К. : Таст-М ; Харків : Євроекспрес, 2000. – 464 с. – (Історія України в романах).

Таємний посол : роман. У 2-х т. Т. 2 : Чорний вершник ; Шовковий шнурок / В. Малик. – К. : Таст-М ; Харків : Євроекспрес, 2000. – 542 с. – (Історія України в романах).

Червона троянда / В. Малик ; худож. С. Караффа-Корбут. – К. : Веселка, 1970. – 144 с.: іл.

Черлені щити : роман / В. Малик. – К. : Дніпро, 1987. – 166 с.

Чумацький шлях : роман, оповідання / В. Малик. – Харків : ТОВ «Бібколектор», 2013. – 318 с.

Публікації в збірниках

Ген за Дніпром вогні горять / В. Малик // Скрипченко Н. Ф. Читанка / Н. Ф. Скрипченко : підруч. – К., 1994.

Дві перемоги / В. Малик // Мандрівками століть. – К., 1972.

Журавлі-журавлики : уривок з поеми / В. Малик // Веселка. Т. 2. – К., 1960.

Журавлі-журавлики : поема ; Червона троянда : уривок з поеми-казки / В. Малик // Веселка. Т. 3. – К., 1969.

Закладення города : уривок із роману «Князь Кий» / В. Малик // На схилах Дніпрових. – К., 2012.

Князь Кий : уривок / В. Малик // Андрусишин Б. І. Історія України в художньо-літературних образах / Б. І. Андрусишин. – К., 2000.

Князь Кий / В. Малик // Дивосвіт «Веселки». Т. 2. – К., 2005.

Князь Кий / В. Малик // Книга з позакласного читання для учнів середнього шкільного віку. – К., 2006.

Князь Кий / В. Малик // Мій Київ : уривки з романів та повістей, оповідання, нариси, вірші. – К., 1982.

Межамир : уривок з роману «Князь Кий» / В. Малик // Верес О. Писанка : читанка для 4 класу чотириріч. почат. шк. – К., 1992.

Микита Кожум'яка : уривок / В. Малик // Веселка. Т. 2. – К., 1984.

Микита Кожум'яка / В. Малик // Науменко В. О. Журавлятко / В. О. Науменко. – К., 1999.

Побоїще в Січі : уривок з роману «Фірман султана» / В. Малик // Українська література : хрестоматія для 8 кл. – Донецьк, 1999.

Побоїще в Січі : уривок з роману «Фірман султана» / В. Малик // Українська література. – Харків, 2000.

Таємний посол : уривок / В. Малик // Хрестоматія з української літератури : для уч. 8-9 кл. – К., 1999.

Фірман султана : уривок / В. Малик // Цимбалюк В. Українська література : проб. підруч. для 8 кл. / В. Цимбалюк. – К., 2001.

Черлені щити : уривок / В. Малик // Українська дитяча література. Ч. 2. – К., 1992.

Література про Володимира Малика

Больбат С. Лубенський князь слова / С. Больбат // Літ. Україна. – 2011. – № 10, 10 берез. – С. 15.

Велкова Н. Історія і сучасність у романах про Івана Сірка : за романом Ю. Мушкетика «Яса», В. Кулаковського «Іван Сірко» і тетралогії В. Малика «Таємний посол» / Н. Велкова // Укр. мова та літ. (Шк. світ). – 2006. – № 6-8. – С. 14-16.

Волинський К. Історичні романи Володимира Малика / К. Волинський // Малик В. Вибрані твори. В 2-х т. Т. 1. – К., 1991. – С. 5-22.

Володимир Малик // Дивосвіт «Веселки» : антол. літ. для дітей та юнацтва в 3-х т. Т. 2 / упоряд. Б. Й. Чайковський. – К., 2005. – С. 477-482.

Володимир Малик : [некролог] // Літ. Україна. – 1998. – 10 верес.

Землянин В. Горить свіча Малика : 95 років тому народився письменник, лауреат премій імені Лесі Українки, Григорія Сковороди та інших Володимир Малик – слави козацької пісняр, якого величали нашим

Дюма / В. Землянин // Літ. Україна. – 2016. – № 11, 24 берез. – С. 12.

Карпенко В. Слави козацької пісняр / В. Карпенко // Літ. Україна. – 2001. – 12 квіт. – С. 6.

Касян Л. Роман Володимира Малика «Горить свіча» у контексті художнього відображення історичного минулого / Л. Касян // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2011. – № 12. – С. 8-12.

Лешенко З. М. «Під дзвін шабель в боях кривавих козацька народилась слава...» / З. М. Лешенко // Все для вчителя. – 2017. – № 4. – С. 22-24.

Лис В. Слова колос золотий / В. Лис // Література. Діти. Час. 1983 / упоряд. В. Я. Неділько. – К., 1983. – С. 54-58.

Малик Володимир Кирилович (1921-1998) // Більчук М. Українські та зарубіжні письменники : розповіді про життя і творчість : посібник / М. Більчук. – Тернопіль, 2010.

Малик Володимир Кирилович // Веселка : антол. укр. худож. літ. для дітей. В 3-х т. Т. 2. – К., 1984.

Малик Володимир Кирилович // Енциклопедія сучасної України. Т. 18. – К., 2017.

Малик Володимир Кирилович // Кодлюк Я. П. 120 розповідей про письменників / Я. П. Кодлюк. – К., 2006.

Малик Володимир Кирилович // Найкраще позакласне читання для учнів 4 класу / упоряд.: А. І. Мовчун, Л. І. Харсіка. – К., 2010.

Малик Володимир Кирилович. «Фірман султана» // Павленко І. А. 3511. Кращі твори третього тисячоліття з української мови, української і зарубіжної літератури : 5-11 кл. / І. А. Павленко. – Донецьк, 2008.

Малик Володимир // Сушинський Б. І. Всесвітня козацька енциклопедія : 15 – початок 21 ст. / Б. І. Сушинський. – Одеса, 2007.

Малик Володимир Кирилович : [життя та творчість : аналіз твору «Таємний посол»] // Українська література : уроки : І семестр : 7 кл. – К., 2015.

Мірошніченко В. Диференціація мотивів у романі Володимира Малика «Черлені щити» / В. Мірошніченко // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2004. – № 11. – С. 27.

Нове поповнення серед лауреатів премії імені Винниченка : [В. К. Малик : 2013 р.] // Укр. літ. газ. – 2013. – № 14, 12 лип. – С. 11.

[Про роман В. Малика «Князь Кий»] // Малик В. Князь Кий / В. Малик. – К., 1982. – С. 266-269.

Ситченко А. Вивчаємо історико-пригодницький роман В. Малика «Фірман султана» : (друга кн. тетралогії «Таємний посол» / А. Ситченко // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2014. – № 4. – С. 21-23.

Сиченко О. Спогади про написані твори / О. Сиченко // Уряд. кур'єр. – 2006. – 24 лют. – С. 8-9.

Школа Н. Оживають герої сивої давнини : Володимир Малик (1921-1998 / Н. Школа // Почат. освіта (Шк. світ). – 2011. – № 5. – С. 18-19.

Шпиталь А. «Історичний роман – то каторга і не завжди солодка» (Володимир Малик) / А. Шпиталь // Слово Просвіти. – 2011. – 21 лип. – С. 12.

Електронні ресурси

«Вітчизни гідний син» [Електронний ресурс] : сценарій літературно-художнього вернісажу до 95-ї річниці від дня народження Володимира Малика / Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ; авт.-уклад. М. Г. Максименко. – Полтава, 2016. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://libgonchar.org/images/stories/DocS/2016/Maluk.pdf>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Володимир Кирилович Малик [Електронний ресурс] // Лубенська райдержадміністрація : офіційний веб-портал. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://lubny.adm-pl.gov.ua/page/volodimir-kirilovich-malik>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Володимир Кирилович Малик : життя та творчість [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України для дітей : веб-сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу :

www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=1779. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Володимир Малик: літописець з берегів Сули [Електронний ресурс] : цикл виставок «Літературні ювіляри – 2016» // Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/36AMLPI>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Володимир Малик. Дмитро воєвода [Електронний ресурс] // Дарисвет. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2MNfEkw>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Малик Володимир Кирилович [Електронний ресурс] : [життя та творчість] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Малик_Володимир_Кирилович. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Мовчун А. Лицар богині Кліо [Електронний ресурс] / А. Мовчун // Слово Просвіти. – 2011. – 25 лютого. – Режим доступу : <http://slovoprosvity.org/2011/02/25/lytsar-bohyni-klio/>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Співець української історії [Електронний ресурс] // Персональний сайт Іванни Склярівної. – Режим доступу : <https://bit.ly/3cuNzJz>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Яська О. Малик Володимир Кирилович. Чумацький шлях [Електронний ресурс] / О. Яська // Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека : вебсайт. – Режим доступу : https://www.libr.dp.ua/read_bibl_malyk.html. – Назва з екрана. – Дата звернення: 31.01.2021.

Іменний покажчик

	Стор.
Андрусишин Б. І. (авт.)	22
Батий (перс.)	11
Більчук М. (авт.)	24
Больбат С. (авт.)	23
Велкова Н. (авт.)	23
Верес О. (авт.)	22
Волинський К. (авт.)	23
Дмитро воєвода (перс.)	27
Довбуш Олекса (перс.)	9, 10
Донченко Олесь	7, 20
Дюма О.	7, 9
Ерناق (перс.)	12
Загребельний П. А.	9
	28

Землянин В. (авт.)	23, 24
Іванченко Р.	9
Ігор князь (перс.)	6, 9, 13, 14
Кармалюк Устим (перс.)	5, 9
Карпенко В. (авт.)	24
Касян Л. (авт.)	24
Катерина II (перс.)	18
Кацнельсон А.	4
Кащенко А.	9
Кий князь (перс.)	6, 9, 11, 20, 22, 25
Кодлюк Я. П. (авт.)	24
Кожум'яка Микита (перс.)	5, 9, 20, 22
Кулаковський В.	23
Леопольд імператор австрійський (перс.)	17
Лешенко З. М. (авт.)	24
Лис В. (авт.)	24
Максименко М. Г. (уклад.)	26
Малишко А.	4
Мірошніченко В. (авт.)	25

Мовчун А. (авт.)	25, 27
Мушкетик Ю.	23
Науменко В. О. (авт.)	22
Нестор-літописець	9
Павленко І. А. (авт.)	25
Палій Семен (перс.)	9, 17
Потьомкін Г. (перс.)	18
Сенкевич Г.	7, 9
Ситченко А. (ав)	25
Сиченко Н. О. (упоряд.)	20
Сиченко О. В. (упоряд.)	20, 26
Сірко Іван (перс.)	9, 17, 23
Скотт В.	9
Скрипченко Н. Ф. (авт.)	21
Собеський Ян король (перс.)	9, 17
Сушинський Б. І. (авт.)	25
Толочко П. П. (рец.)	
Хмельницький Юрій (перс.)	9, 17
Цимбалюк В. (авт.)	23
Чайковський Б. (авт., упоряд.)	6, 23

Шевчук В.	9
Школа Н. (авт.)	26
Шпиталь А. (авт.)	26
Ясько О. (авт.)	28

Іменний покажчик художників-ілюстраторів

	Стор.
Гончарова О. І.	20
Губарев О.	20
Караффа-Корбут С.	21
Костогриз В.	19
Олійник О.	20
Сахалтуєв Р.	20
Флакс В. М.	19
Шоломій О.	19
Яхін І. І.	20

Список збірників, в яких опубліковані твори Володимира Малика

Андрусишин Б. І. Історія України в художньо-літературних образах

Веселка. Т. 2

Веселка. Т. 3

Дивосвіт «Веселки». Т. 2

Книга з позакласного читання для учнів середнього шкільного віку

Мандрівками століть

Мій Київ

Науменко В. О. Журавлятко

Скрипченко Н. Ф. Читанка

Українська дитяча література. Ч. 2

Українська література

Українська література : хрестоматія для 8 кл.

Хрестоматія з української літератури

Цимбалюк В. Українська література

Зміст

Від укладача	С. 3
Письменник-працелюб	С. 3
Оживають сторінки сивої давнини	С. 9
«Під дзвін в боях кривавих козацька народилась слава...»	С. 15
Окремі видання творів	С. 19
Публікації у збірниках	С. 21
Література про Володимира Малика	С. 23
Електронні ресурси	С. 26
Іменний покажчик	С. 28
Іменний покажчик художників-ілюстраторів	С. 31
Список збірників, в яких опубліковані твори В. Малика	С. 32

Біобібліографічний нарис для організаторів
дитячого читання

2021

Співець козацької слави

Видавець та виготовлювач:

Рівненська обласна бібліотека для дітей

33028, м. Рівне

вул. Симона Петлюри, 27

Тел. (0362) 623-423

<http://rdobd.com.ua/>

dtbiblioteka@gmail.com

